

Information om mottagningen för miljö känsliga patienter

Arbets- och miljömedicinska kliniken har mer än 15 års erfarenhet av utredning och information till patienter med upplevd miljö känslighet, ex elöverkänslighet. 1999 formulerade vi tillsammans med primärvården ”riktlinjer för vård och utredning av patient som relaterar sina besvär till amalgam eller elektricitet”.

Idag har vi en mottagningsmodell där vi, en miljötekniker, beteendevetare och i området erfaren läkare samtidigt träffar patienten för att samtidigt höra hans/hennes historia. (Anamnesen)fallen är ofta svåra och vi propsar inte på patienten färdiga förklaringar till de besvär som patienten har utan önskar istället ge honom/henne ett bredare kunskapsunderlag att fatta beslut och agera efter.

Patientens åsikt om vad som kan bidra till ohälsan diskvalificeras inte men vi betonar att ohälsa, som det beskrivs i dessa fall, i stort sett aldrig kan förklaras av enbart en faktor. Vi berättar att ogynnsam stressaktivering alltid är nära kopplad till symtom av det slag man ofta rapporterar varför det som ett led i behandling också är viktigt att identifiera andra stressorer i patientens liv och använda sig av olika åtgärder som kan minska stress och öka återhämtning. Vår erfarenhet är också att maximalt undvikande av exponering tycks göra patienter ändå mer känsliga. Detta förhållande är ju också välkänt från t ex allergiska besvär där en framgångsrik behandling kan vara gradvis ökande exponering (hyposensibilisering).

Om patienten är öppen för att besvären kan påverkas av andra faktorer än dem de attribuerar till är vår erfarenhet att besöket kan hjälpa så att patienten får mindre besvär. Enligt vår erfarenhet kan patienter bäst tillgodogöra sig våra insatser om vi kommer in tidigt i förloppet. Vi har i några fall också kunnat hjälpa patienter som haft besvär under lång tid. I dessa fall har patientens vilja till vidgat perspektiv och förändring varit avgörande.

Det är viktigt att patienten i någon mån vet vad som väntar vid besöket. Vi möter patienten förutsättningslöst och lyssnar med respekt på patientens berättelse, reflekterar kring den utifrån vår erfarenhet och kunskap och ger råd om vägar och åtgärder som vi tror kan hjälpa patienten att återta förlorad handlingsfrihet.

Lars-Gunnar Gunnarsson, docent i neurologi
Klinikchef vid Arbets- och miljömedicinska kliniken
Universitetssjukhuset Örebro